

αλετῶν νεωτάτου συρμού. Αἱ κυραὶ ὠμοῖαζον με παγώνια...

Ἡ «*Márgu*», τὸ μελόδραμα τοῦ κ. Σαμάρα, ἐπαίχθη πρὸ 23 ἐτῶν ἐν Νεαπόλει με τὸν Στάνιο καὶ τὴν Μπελιντσιόνι, λέγουν δὲ ὅτι εἶχε ἀντίδρασιν παρασκευασθεῖσαν ὑπὸ γνωστοῦ Ἰταλοῦ μουσουργοῦ. Ἐπαίχθη ὁμως κατόπιν ἐπιτυχῶς εἰς Μιλᾶνον, ἐγκαινιζομένου τοῦ Λυρικοῦ θεάτρου, καὶ εἰς ἄλλα Εὐρωπαϊκὰ θεάτρα. Ὑπολογίζεται ὅτι ἔχει παιχθῆ ἕως τώρα 400 φορές, καὶ ἐν τούτοις εἰς τὰς Ἀθήνας παίζεται διὰ πρώτην φοράν. Τὸ λιμπρέττο ἐγράφη ἀπὸ τὸν Ἰταλὸν ποιητὴν Ἰλλικα, ὅστις, ἐν συνεργασίᾳ με τὸν Τζακόζα ἔγραψε τὸ λιμπρέττο τῆς «Μποέμ». Ἡ ὑπόθεσις ἐκτυλίσσεται εἰς Ρουμνίαν, εἶνε δὲ πολὺ τραγική, σκληρά, ἀκατάλληλος διὰ μελόδραμα. Εἶνε μία σπαρακτικὴ τραγωδία μητρός, ἡ ὁποία βλέπει θνήσκουσαν τὴν μικρὰν μονάκριβην κόρην τῆς, ἐνῶ ὁ ἄνδρας τῆς, βάνυσος καὶ ἀδιάφορος, διασκεδάζει εἰς τὸ καφέ-σαγιάν. Καὶ ἡ δυστυχὴς αὐτοκτονεῖ κατὰ πρωτότυπον διὰ σκηπὴν τρόπον, με μισο-

ναμένα κάρβουνα. Ἡ μουσικὴ ἀνωτέρα βεβαίως τοῦ λιμπρέττου, ἀνήκει εἰς τὴν νεοϊταλικὴν ρεαλιστικὴν σχολήν. Τὰ καλύτερα μέρη εἶνε ἡ δυωδία μεταξύ ὑψιφώνου καὶ ὀξυφώνου εἰς τὴν α'. πρᾶξιν, εἰς δὲ τὴν β'. ἡ εἰσαγωγή καὶ ἡ ἀντίθεσις εὐθυμίας καὶ θλίψεως. Εἰς τὴν γ'. ἥτις εἶνε τραγικωτάτη μουσικῶς δὲ ἀνωτέρα τῶν ἄλλων, κάλλιστον εἶνε τὸ δραματικώτατον Βαγγελίζον Finale. Ἐν γένει ἡ μουσικὴ ἔχει ποικιλίαν, εἶνε παθητικὴ, με ἐλαφράς τινος ἀπηχήσεις Ρουμανικοῦ μοτίβου. Ὑστερεῖ ὁμως τῆς «Ρέας», ἥτις παραμένει τὸ ἄριστον ἔργον τοῦ κ. Σαμάρα.

Τελεῖα ἡ ἐνορχήστρησις, ἐν ἀπὸ τὰ ἀναμφισβήτητα πλεονεκτήματα τοῦ μαέστρου.

Ὁ κ. Ἀγγελόπουλος εἰς τὸν ἀντιπαθητικὸν ρόλον τοῦ συζύγου πολὺ καλός, ἡ κ. Βλαχοπούλου καίτοι σωματικῶς ἀκατάλληλος διὰ ρόλον δυστυχιμένης καὶ δεινοπαθοῦσης γυναικός, ἐτραγοῦδῃσε πολὺ καλὰ τὸ δύσκολον μέρος τῆς καὶ ἔπαιξε με καλὴν ὑπόκρισιν. Ἡ κ. Ἐνκελ, ὡς ἀρτίστα καφωδεῖον, χαριτωμένη ὅπως πάντοτε.

Ὁ σκηνικὸς διάκοσμος ἄριστος. Ἡ μετάφρασις ἐφιλοτεχνήθη ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Λαμπελέτ.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ*

Εἶνε γνωστὸς ὡς ἐρασιτέχνης τῆς σκηνῆς φιλότιμος ὁ κ. Βέλμος, ἀλλ' ἤδη ἐνεφανίσθη διὰ τριῶν ἀλλεπαλλήλων τομιδίων ὡς ποιητῆς καὶ κριτικός. Ἡ γονιμότης αὐτῆ ἡ ἀνέλπιστος ἀποδεικνύει ὅτι δὲν ὕστερεῖ εἰς σκέψιν, ὅτι μάλιστα κυριαρχεῖ αὐτῇ τοῦ αἰσθήματος, τὸ ὁποῖον δὲν εἶχεν ὡς ἡθοποιός, καὶ σκέπτεται με πρωτοτυπίαν ἐπηρεασμένος βέβαια ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν, ἀλλὰ καὶ ἐμπνεόμενος ἐξ αὐτῆς. Τὸ ὕψος του εἶνε ἀσχημάτιστον, συχνὰ δὲ ἀοριστολογεῖ.

Θὰ γράψω περὶ τῶν ἔργων του κατὰ πρωτότυπον σχῆμα.

Ληλαδὴ ἀντὶ τοῦ πρώτου πρὸ μηνῶν ληφθέντος «Ἐρωτοπαθοῦς τραγουδιστοῦ» καὶ τοῦ μετέπειτα «Πιστοῦ τῆς ἀπελπισίας» — ἐν μονότονον, ἀμφοτέρω, ἐρωτικὸν θέμα με ἀρμονίαν μορφῆς καὶ ἐσωτερικότητα αἰσθήματος — θὰ γράψω διὰ τὸ νεώτατον βιβλίον του καὶ μάλιστα διὰ τῆς τελευταίας σελίδας του. Ἐὰν ὡς ποιητῆς συμπαθῶς δύναται νὰ κριθῇ, ὡς ἐρμηνευτῆς ἄλλων ποιητῶν εἶνε ἀσυγχώρητος. Ἐμελέτησα τόσον πολὺ τὸν Παπαρρηγόπουλον, ὥστε τὸ τόλμημα τοῦ κ. Βέλμου νὰ τὸν μαλλιαροποιήσῃ, ὅχι μόνον μοῦ ἐφάνη ὡς ἱεροσυλία, ἀλλὰ καὶ δολοφονία αἰσθητικῇ. Ἀκριβῶς ἡ γλῶσσα εἶνε ἐκείνη, ἡ ὁποία ἀρμονιζομένη πρὸς τὴν βαθεῖαν φιλοσοφίαν σκέψιν τοῦ μελαγχολικωτέρου τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν, τὸν δίδει μίαν γοητείαν. Καὶ αὐτὸ, χωρὶς βέβαια νὰ θέλῃ, ἀποδεικνύει ὁ κ. Βέλμος, καίτοι ὁ σκοπὸς του ἦτο ἀντίθετος. Ἡ μετάφρασις ἢ μᾶλλον τὸ μα-

σκάρευμα τῶν στίχων τοῦ Παπαρρηγόπουλου καθιστᾷ ὄχι μόνον τὴν μορφὴν ἀνυπόφορον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἔννοιαν ὑποδεστέραν. Ὁ Παπαρρηγόπουλος ἄλλως τε ἐννοεῖται τόσον καλὰ γλωσσικῶς, ὅπως καὶ ψυχικῶς, ὥστε δὲν ὑπάρχει καμμία ἀνάγκη μεσολαβήσεως ἢ χειραγωγοῦ. Εἶνε τόσῳ βαθέως χαραγμένοι οἱ στίχοι του εἰς μίαν αἰσθανόμενον Ἑλληνά, παρ' ὅλην τὴν πάροδον τῶν ἐτῶν, εἶνε τόσον μέγας, ὥστε πᾶσα ἀπόπειρα νὰ τοῦ ἀλλάξουν φόρεμα, ὅχι μόνον εἶνε ἀσκοπος, ἀλλ' αὐτόχρομα κωμικῇ. Αὐτῇ, ἄλλως τε, καθ' ἑαυτὴν ἐν γένει ἡ γλωσσικὴ μεταμόρφωσις προκειμένου περὶ ἔργων ποιητικῶν, ἀποβαίνει ὄχι μόνον ἀκατανόητος ἀλλὰ καὶ ἀντιαισθητικῇ. Ἡ γλῶσσα εἶνε συνυφασμένη με αὐτὴν τὴν ψυχὴν τοῦ ποιητοῦ. Οὕτω ἔγραψε, διότι οὕτω ἡσθάνθη. Ἡ ἀφαίρεσις ἐνὸς λιθαρίου, καὶ ἡ ἀντικατάστασις δι' ἄλλον, θὰ φέρῃ κλονισμόν, θὰ ἐμφανίσῃ κηλίδα. Τὸ ἴδιον θὰ ἔλεγα, ἐὰν μετεφράζετο ὁ Σολωμὸς εἰς τὴν καθαρεύουσαν. Ἡ ἀπόπειρα τοῦ κ. Βέλμου ἐν κατῶρθωσεν, ἀσυναισθήτως. Ἡ ἀποδείξῃ ὅτι ὁ Παπαρρηγόπουλος δὲν ἔπρεπε νὰ γράψῃ παρὰ εἰς καθαρεύουσαν. Παράδειγμα ὁ ὠραῖος στίχος τοῦ «Φανοῦ» :

Φανέ, στὰν τὸ ἔλαιον σου λείψῃ, τί θὰ γείνης ;

τὸν ὁποῖον ὁ κ. Β. εἶχε τὴν καλαισθησίαν νὰ ρεψιλεύσῃ ὡς ἐξῆς :

Ὅντας λειψθεῖς τὸ λάδι σου φανάρι, τί θὰ γείνης ;

Δὲν ἀστειεύομαι· ἀκριβῶς ἔτσι τὸ μεταβράζῃ. Βεβαίως καὶ αὐτὸ τὸ φανάρι εἰς τοιοῦτον στίχον

* Συνέχεια.

θα λιποθυμήση. Ἴδου καὶ ἄλλος στίχος οἰκτρῶς παραμορφωμένος :

Κι' ἂν πένθια σμίγουν, προβοδῶν τῆς εὐτυχίας τὸ γνέμα (!!!)

Ἀφῆτε, δι' ὄνομα Θεοῦ, τὸν ἀτυχῆ Παπαρηγόπουλον νὰ κοιμᾶται ἥσυχος εἰς τὸ γῶμα τοῦ τάφου του, τὸ ὁποῖον τόσον ἐν τῇ ζωῇ εἰχεν ἀγαπήσῃ καὶ πρὸς τὸ ὁποῖον ἀκατανικήτως ἐφέρετο, ὥς νὰ προησθάνετο τὸν ἐκφυλισμὸν τῆς ποιήσεως, ὅστις θὰ ἐπῆρχετο τόσον ἀναιδῶς. Τὰ ὁστὰ του θὰ τρίζουν ἐν φρίκης ἐάν

πέπρωται νὰ φθάσουν ἕως ἐκεῖ αἱ βεβηλώσεις τῶν ὥραιων στροφῶν του. Σεβασθῆτε, μαλλιαροὶ Ἡρόστρατοι, τοὺς νεκροὺς. Μὴ τοὺς πλαστογραφῆτε, μὴ τοὺς γελοτοποιεῖτε. Διὰ νὰ τοὺς μεταφράζετε μὲ Ψυχαικοὺς ἐξωφρενισμοὺς, θὰ εἰπῇ ὅτι δὲν εἴσθε ἱκανοὶ νὰ τοὺς αἰσθανθῆτε. Ἀρκεσθῆτε εἰς τοὺς ἰδικοὺς σας Μαῖτρο, τοὺς **Μαστόρους** σας, ὅπως δροῦτότατα τοὺς ἀποκαλεῖτε...

ΔΙΚ.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις ὁ παλαίμαχος θιασάρχης Δημοσθένης Ἀλεξιάδης, ὅστις παθὼν πρὸ ἐτῶν ἑξ ἡμιπληγίας, εἶχε τελείως ἀποσυρθῇ καὶ ἐκ τῆς σκηνῆς καὶ ἐκ τοῦ κόσμου. Ἐγεννήθη ἐν Σύρῳ τῷ 1839. Ἐλθὼν νεώτατος ἐν Ἀθήναις, διωρίσθη ὑπάλληλος εἰς τὴν Ἀστυνομίαν μέχρι τοῦ 1862, ὅτε ἀνῆλθεν ἐπὶ σκηνῆς, ἀποτελέσας μέλος τοῦ θιάσου Σούτσα-Σισύφου. Τῷ 1865 ἱδρυσεν μετὰ τοῦ Ἀρνωτάκη ἴδιον θιάσον. Ἐκτοτε ἐπὶ 43 ἔτη ὁ Ἀλεξιάδης περιέφερε τὴν Ἑλλ. σκηνὴν εἰς πᾶσαν σχεδὸν Ἑλλ. χώραν, ἐξυπηρετῶν ταυτοχρόνως τὰς ἐθνικὰς βλέψεις. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ ἀνεβίβασεν ἐπὶ σκηνῆς 250 δράματα καὶ κωμωδίας, μόνος ἐπιστατῶν καὶ τὰ κυριώτερα πρόσωπα ὑποδυόμενος ἢ μᾶλλον διαπλάττων αὐτὰ.

Ὡς δραματικὸς ἔπαιξε μὲ δύναμιν, κατὰ τὸ σύστημα τῆς παλαιᾶς σχολῆς ἰδίως ἦτο δημοφιλὴς εἰς τὰ περιπετειώδη λαϊκὰ δράματα, εἰς ἃ ἠρέσκετο τὸ κοινὸν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Δὲν παρέλιπεν ὅμως καὶ τὰ ἀριστοτεχνίμματα τοῦ ξένου θεάτρου νὰ παρουσιάσῃ εὐπροσώπως, καίτοι ἐστρεφεῖτο τῶν μέσων. Ὑπῆρξε μετὰ τοῦ Ταβουλάρη ὁ κυριώτερος δημιουργὸς τοῦ νεοελληνικοῦ θεάτρου. Ὑπὸ τὸν Ἀλεξιάδην εἰργάσθησαν ἐκ περιτροπῆς πάντες σχεδὸν οἱ Ἕλληνες ἠθοποιοί, ἐχρημάτισε δὲ ἐπὶ ἐν ἔτος καθηγητὴς τῆς δραματικῆς σχολῆς τοῦ Ὠδείου.

Ἡ κηδεὶα του συνεκέντρωσε ὅλους σχεδὸν τοὺς ἐν Ἀθήναις ἠθοποιοὺς καὶ πλείστους θεατρικοὺς συγγραφεῖς. Ὡμίλησαν οἱ κ. κ. Λάσκαρης περὶ τοῦ ἔργου του, ἰδίᾳ ὡς ἐθναποστόλου, Τσοκόπουλος ἐκ μέρους τῆς Ἐταιρείας τῶν θεατρικῶν συγγραφέων, Κυπαρίσης, Βονασέρας καὶ Ταβουλάρης. Ἰκανοὶ στέφανοι κατετέθησαν, ὁ δὲ Δῆμος Ἀθηναίων, τιμῆς ἕνεκα, παρεχώρησε δωρεάν τὸν τάφον.

Ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ ἐβδομήκοντα δύο ἐτῶν ὁ ἀρχαιοφίης Ἰωάννης Καλλισπέρης, ὅστις χρημντίας ἐπὶ μακρὰ ἔτη ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Πολυτεχνείου εἶχε κατορθώσῃ νὰ θέσῃ τὰς πρώτας βάσεις τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἑθν. Πινακοθήκης. Μετὰ ταῦτα μετέβη εἰς Μικρὰν Ἀσίαν καὶ εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Σποράδας, ὅπου ἐπεδόθη εἰς ἀρχαιολογικὰς ἀνασκαφὰς καὶ ἐπιγραφικὰς ἐξερευνήσεις, αἵτινες ἀπέδωκαν ἀποτελέσματα μεγάλως ἐκτιμηθέντα καὶ εὐφήμως μνημονευόμενα εἰς τὰ συγγράμματα καὶ τὰς ἀρχαιολογικὰς διατριβάς τῶν Ἀγγλων καὶ τῶν Γερμανῶν ἀρχαιολόγων, μεθ' ὧν εἶχε συνεργασθῇ.

— Ὁ πρίγκιψ Νικόλαος συγγράφει ἐν δραμάτιον, τὸ ὁποῖον θὰ δοθῇ τὸν προσεχῆ μῆνα ὑπὸ τοῦ θιάσου Κυβέλης.

— Ὁ γλύπτης κ. Γ. Δημητριάδης θὰ ἐκτελέσῃ προτομὴν τοῦ ἀειμνήστου Κυριακούλη Μαυρομιχάλη, λαβὼν πρὸς τοῦτο ἐκμαγεῖον τοῦ νεκροῦ.

— Τὰ διάφορα σώματα τοῦ στρατοῦ ἐνετάλησαν ὑπὸ τοῦ ἱπουργοῦ νὰ συλλέξουν ἀνέκδοτα πάσης φύσεως ἀναγόμενα εἰς τοὺς δύο τελευταίους πολέμους, χαρκτηριστικὰ τῆς ζωῆς καὶ τῶν θριάμβων τοῦ στρατοῦ. Προθεσμία ἀποστολῆς ὥρισθη ἡ 1 Μαΐου. Θὰ τηρηθῇ ἡ γλῶσσα τοῦ ἀφηγουμένου, ἔτι καὶ μὲ γλωσσικοὺς ἰδιωτισμοὺς. Τὰ σύλληχθῆσόμενα θὰ ταξινομηθῶν καὶ θὰ ἐκδοθῶν εἰς τεύχη, ἅτινα θὰ διανεμῶνται δωρεάν εἰς τοὺς στρατιώτας.

— Εἰς Πάτρας συνέστη μετοχικὴ «Ἐκδοτικὴ Ἐταιρεία περιοδικῶν δημοσιευμάτων» πρὸς ἔκδοσιν ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν, ἢ συγγραμμάτων, καὶ ὑποβοήθησιν τῆς εἰς τὸ Κοινὸν διαδόσεως χρησίμων γνώσεων τοῦ δημοσίου καὶ κοινωνικοῦ βίου.

— Ἡ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ πρίγκιπος Χριστοφόρου ἐπιτροπὴ διὰ τὴν ἀπονομὴν τοῦ μεταλλίου τῆς Μουσικῆς εἰς τὰ μουσικὰ ἔργα τῆς διετίας 1914 καὶ 1915 εἰς οὐδὲν τὸ ἀπένευμε, ἐπιφυλαχθεῖσα νὰ κρίνῃ τὰ ὑποβληθῆσόμενα κατὰ τὴν διετίαν 1916—1917.

— Ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Παπούλια ἡ κρίσις τῆς Νομικῆς σχολῆς ἐπὶ τοῦ ΣΤ'. Σγυυτεῖον διαγωνισμοῦ, καθ' ὃν εἶχε προκηρυχθῇ τὸ 1912 ὡς θέμα συγγραφῆς «Τὸ Διαζύγιον κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον.» Ἡ ἐξέτασις ἔδει νὰ ἐγίνετο καὶ κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης τῆς ἱστορίας τοῦ δικαίου. Ὑπεβλήθη ἐν μόνον ἔργον ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Μαριδάκη δικηγόρου, ὅπερ καὶ ἐβραβεύθη διὰ τοῦ χιλιοδράχμου γέρατος, καίτοι ἡ κρίσις τῆς ἐπιτροπῆς ὑπῆρξεν αὐστηροτάτη, ἀναζητούσα μόνον τὰ σφάλματα τοῦ ἔργου.

— Ἐν Κερκύρᾳ εἰς τὴν πρὸ τοῦ Δημαρχείου πλατεῖαν, εἰς ἣν ἐδόθη τὸ ὄνομα τοῦ ἀειμνήστου ἐπιφανοῦς πολιτευτοῦ Γεωργίου Θεοτόκη, θὰ στηθῇ ἡ προτομὴ αὐτοῦ.

✱

Τὴν διεύθυνσιν τῆς «Ἐπιθεωρήσεως τῶν Δύο Κόσμων» μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Σάου ἀνέλαβεν ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Ρενέ Δουμίκ.

— Εἰς τὴν «Ὁπεραν Κωμικῶν» τῶν Παρισίων παί-